

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputatio Controversistica qua Realis Ac Substantialis praesentia corporis & sanguinis Domini in Evcharistia

**Baldinger, Bernhart
Stucki, Johann Rudolf
Heidegger, Johann Heinrich**

1669

Caput XI.

[urn:nbn:de:bsz:31-162645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-162645)

CAPUT XI.

OBIECTIO UNDECIMA
REPELLITUR.

O Bices 11. cum Stuckio pag. 34. Ubi ait: Parochum interrogo, an tutò, & sine reservatione aliquâ mentis credat in ullam hostiâ? Dubitante, sine dubio respondebit, & reluctantè conscientiâ. Quomodo igitur invocabit illam, in quam non credit? Vide ad Rom. 1. 14. Has angustias non metuunt, qui spretâ superstitione cum fiducia & certâ persuasione cordis ad thronum gratiæ accedunt, ut consequantur misericordiam, & gratiam inveniant ad opportunum auxilium. Heb. 4. 16. & 10. 22. Hæc Stuckius.

Resp. 1. Et quæro, in quem crediderit cæcus ille Bartimæus, qui, ut refert Marcus 10. *sedebat iuxta viam mendicans, & cum audisset, quia Iesus Nazarenus est (qui transibat) cepit clamare, & dicere: Iesu, Fili David, miserere mei.* v. 47. Quæro, inquam, an hic cæcus tutò & sine reservatione

ne

ne aliquã mentis crediderit in ullum illac transeuntem? Quisquis aptè respondere voluerit, dicet, hanc meam quæstionem involuere plura, & diversa, nempe tria quærita, per modum unius. Nam 1. quæri debet, an Bartimæus crediderit in promissum Melsiam. 2. An crediderit, Jesum Nazarenum esse promissum Melsiam. 3. An crediderit, Jesum Nazarenum per viam, juxta quam sedebat mendicans, transire. Ad primum respondebit, Bartimæum tutò & sine reservatione mentis credidisse in promissum Melsiam, & quidem fide divinâ ob tot ac tanta divina vaticinia. Ad 2. dicet, Bartimæum etiam tutò & sine reservatione mentis credidisse, Jesum Nazarenum esse verum Melsiam, & quidem etiam fide divinâ, ob tot ac tanta facta miracula &c. Ad 3. dicet, Bartimæum etiam credidisse, Jesum Nazarenum illac transire, at ipsum hoc credidisse fide humanâ, at tamen prudentissimè, cum turbas audiret testantes, transeuntem esse Jesum Nazarenum, nec ipse ullum pru-

prudens motivum haberet in contrarium. Hæc fides humana, velut conditio applicans, internam fidem divinam jam antea in animo conceptam excitavit; unde factum est, ut tutò & sine actuali reservatione mentis (forſan etiam in genua provolutus) exclamaret: *Jeſu Fili David, miſerere mei*. Ira tamen animo paratus, & in Jeſum affectus erat, ut in ipſum Jeſum, & non alium (ſi ipſe forſan non pertranſiret) hunc cultum dirigere implicite cogitaret. Sanè Jeſus hanc ejus fidem non tantùm miraculo ſubſecuto, quo ei viſum dedit, ſed etiam publico teſtimonio approbavit, dicens: *Reſpice: fides tua te ſalvum fecit. v. 24.* His poſitis

Reſp. 2. directe, & dico, etiam quaſitum Stuckij tria diverſa, per modum unius, involuere. 1. An Pa-rochus tutò & ſine reſervatione aliqua mentis credat Jeſum Nazar. eſſe Chriſtum Filium Dei. 2. An etiam credat, verum corpus ac ſanguinem Jeſu ſub ſpeciebus hoſtiæ confecra-tæ realiter ac ſubſtantialiter aſeſſe.

3. An

3. An credat ullam hostiam esse consecratam. Parochus respondet distinctè ad hæc tria, & profiteretur se tutò & sine reservatione aliqua mentis credere. 1. Jesum Naz. esse Christum Filium Dei, & quidem se hoc credere fide divinâ ob plura divina motiva, 2. Verum corpus & sanguinem Christi Jesu sub speciebus hostiæ ritè consecratæ realiter ac substantialiter adesse: & se hoc quoque credere fide divinâ ob testimonium Christi ab Evangelistis relatum, & juxta communem SS. Patrum explicationem intellectum. 3. Hanc vel illam hostiam esse ritè consecratam, credit Parochus (quemadmodum Bartimæus credidit Jesum transire) quotiescunque habet motiva credendi, hanc vel illam hostiam exhibitam esse ritè consecratam, ut prudenter dubitare non possit; ita tamen, sicut Bartimæus, animo implicitè paratus, & in Jesum affectus est, ut, si forsan hostia non esset consecrata, ipse hostiam non adoraret. Quare, si Parochus hac fide internè excitatus, vel etiam in

in genua provolutus, coram hostiâ
expositâ exclamat: *Jesu Fili David*
miserere mei, nullo modo dubitat, à
Christo Domino hanc fidem, imò &
reverentiam, ac adorationem suam,
æquè ac illam Bartimæi, approbari &
acceptam haberi.

Dices, quodsi autem exposita ho-
stia non esset ritè consecrata (quòd
facile fieri potest) committeretur à
Parocho Idolo- seu Artolatria, &
consequenter actio Parochi non es-
set Christo grata, sed gravis ipsius of-
fensa; siquidem ille cultus, qui soli
Deo debetur, creaturæ, nempe pani,
exhiberetur.

Respondet 1. Parochus, et quærit:
quidsi Bartimæus à transeuntibus &
testantibus, Jesum Nazarenum se-
cum transire, deceptus fuisset, & Je-
sus Naz. inter transeuntes non fuisset:
an non commisisset Idolatriam,
exhibendo puris hominibus eam re-
verentiam, ac cultum, qui soli Deo
debetur? An non se fecisset rerum
gravis criminis? Parochus non judi-
cat, quòd Jesus ipse, audito hoc com-
misso

misso errore, Bartimæum ullius cri-
 minis reum, sed potius gratiâ ac fa-
 vore dignum judicâset. S. Grego-
 rius narrat in vita S. Benedicti, quod
 Rex Totila ad S. Benedictum pra-
 miserit Spatharium suum regio or-
 natu, & comitatu, qui se regem si-
 mularet. At sanctus spiritu Prophe-
 tico à Deo donatus simulatum regem
 mox agnovit. Sed quid si sanctus il-
 lum non agnovisset, & Regem To-
 tilam esse ratus ipsum omni reve-
 rentia & cultu Regi ipsi debito ex-
 cepisset? An forsan crimen læsæ Maje-
 statis commisisset, ipsumque Regem
 ad justam indignationem provocâs-
 set? Minimè: sed Rex hunc Spa-
 thario suo, qui se jussu suo Regem si-
 mulabat, cultum exhibitum, ac si sibi
 ipsi exhibitus fuisset, gratum, ac-
 ceptumque habuisset. Quare:

Resp. 2. Parochus directè, & dicit,
 nullam se in dicto casu comittere do-
 lo- seu Artolatriam, cum nullo modo
 creaturæ, nempe pani, honorem Deo
 debitum exhibeat; sed ipsi Christo;
 & ideo non timet, se ullius criminis
 reum

reum à Christo judicandum: immo certus est, adorationem etiam coram tali hostiâ exhibitam, à Christo, velut sibi exhibitam, esse acceptandam. Hoc ut probè capias, & intelligas, advertendum est, ad adorationem tria requiri. 1. Ut habeamus bonam existimationem de excellentiâ illius, qui adorandus est: quemadmodum Bartimæus optimam existimationem de excellentia Jesu Nazar. habuit. 2. Ut nos interno affectu, propter conceptam ejus excellentiam, illi submittamus, quemadmodum & Bartimæus se Jesu interno affectu submitit. 3. Ut internam bonam existimationem, & submissionem aliquo externo signo testemur, sicut etiam testabatur Bartimæus, (forsan se in genua provolvendo) vel saltem clamando. *Jesu Naz. miserere mei.* Quare, licet non Jesus, sed alij tantum puri homines per viam transivissent, Bartimæus non illos homines, sed potius Jesum (licet absens fuisset, quem tamen transisse prudenter credebat) adorasset, quia internam bonam existimationem

tionem & submissionem non erga alios homines, sed erga Jesum habuisset; nec reverentiam, atq; clamorem ipsum propriè erga alium, quàm Jesum direxit, & ideo nullius criminis reus; sed etsi Christus non transisset, meritò laude dignus fuisset. Sic nos Catholici reverentiam & cultum exhibentes hostiæ propositæ, bonam, imò optimam existimationem internam habemus non de excellentia panis, sed Christi. Nec tam infanissimi sumus, ut ullo interno affectu nos pani submittamus, sed Christo: & sic, propriè loquendo, nec cultum externum, quem internis erga Christum conceptis affectibus excitati ostendimus, ipsi creaturæ, nempe pani, sed Creatori, nempe Christo, quem in hostia proposita præsentem prudenter credimus (licèt forsan in hostia non adesset) exhibemus, & ideo nullo modo artolatræ sumus.

Instabis: Genua coram hostiâ flectitis: ergo verè hostiam, & si hæc non esset ritè consecrata, ipsum panem

nem adoratis, & consequenter, saltem hac de causâ, estis artolatræ.

Resp. in hoc casu hostiam, quatenus panis est, non formaliter, sed tantum terminativè coli. Nam substantia panis, quæ in hostia non consecratâ manet, nullo modo formale est motivum, sed tantum terminus genuflexionis, quæ erga panem tantum externè dirigitur, at cum bonâ existimatione de excellentia non panis, sed Christi: nec concepto erga panem, sed erga Christum, interno affectu: & ideo, etsi coram pane externum actum genuflexionis faciamus, hic propriè non in panem, sed in Christum dirigitur. Rem adhuc alio quotidiano exemplo explicco. Fit, ut ferventissimi servi Dei terræ, in signum profundissimæ reverentiæ, ac submissionis erga Deum, figant osculum! Terra in hoc casu est terminus hujus deosculationis; verus autem cultus dirigitur in ipsum Deum Creatorem, ob cujus summam Majestatem terram, velut scabellum pedum ejus, deosculamur:

mur: unde in hoc casu non terra, quæ tantum est terminus, sed ipse Deus, cujus Majestas motivum est hujus osculi, verè dicitur coli & adorari. Eodem modo, etsi hostia non consecrata terminus sit genuflexionis nostræ, attamen cultus non in panem, sed in Christum, cujus excellentia motivum est genuflexionis, dirigitur. Quare etsi, in dato casu, non esset Christus sub speciebus hostiæ præsens adhuc tamen ipse tali cultu coleretur. Imò pluris fit tellus, dum eam osculamur, quàm hostia non consecrata, dum coram eâ genua flectimus; quia cognoscendo terram esse terram, eam osculamur; coram hostia verò, dum genua flectimus, id facimus, quia Christum omni cultu dignissimum in eâ prudenter credimus esse præsentem. Quod de genuflexione dixi, idem de alijs sacris ceremonijs, quas circa expositam hostiam exercemus, sentiendum est. At de his, quæ propriè non ad præsentem quæstionem de reali præsentia corporis Christi in Eucharistia, sed

sed de hujus adoratione pertinent,
satis.

Ex his sequitur, quàm frivola, ac
prorsus nulla sit responsio illa, quã
Stuckius non modò se crimine calum-
niã purgare conatus est, (quòd in
Thesibus suis vocaverit nos *Pseudo-
Catholicos*, dixerat nos adorare *Ido-
lum*, *Præsbyteros* appellaverat *imposto-
res*, *commenticios Sacerdotes*; *Missam*
& *Evcharistiam* nostram nominaverat
figmentum magicum, *abominationem* &
Idolomaniam missaticam, *artolatriam*,
& *ritus magicos*, &c.) sed rursus ea-
dem hisce confirmavit: *Qua scripsi*,
ait, *verissima esse*, ex *luculentã illorum*
defensione jam uberius constat. Non
autem *acerbioribus illis verbis usus sum*,
ut te, vel alios traducerem, sed *ut no-
stros scapham appellando scapham in ve-
ritatis studio confirmarem*, & *si quis ve-
strum forsã illa legeret, is correptione*
*salutari monitus, seriam de fidei sua exa-
mine cogitationem susciperet*. Hæc ille
fol. 39. Sed replico: *Quæ scripsit*
Stuckius contra *Evcharistiam*, falsis-
sima esse, ex *luculentã nostrã refuta-
tione*

K

tione jam uberius constat illi, qui
 eam, sepositis animi erga utramque
 partem affectibus, legerit; & quidem
 si ea non modò obiter legerit, sed eti-
 am, quod summè precor, maturiùs
 perpenderit. Cæterùm, quòd acer-
 bioribus illis verbis usus sit, non ut
 me, vel alios traduceret, sed, *ut suos,*
scapham appellando scapham, in verita-
tis studio confirmaret, maximè admi-
 ror, nec approbo. Et quidem non ap-
 probo, quia etsi scapha, quam scapham
 esse constat, jure appelletur scapha; at-
 tamen aliud, de quo adhuc lis est, an
 scapha sit, probari, non tantùm dici
 debet scapha. Miror autem quòd, ut
 suos in veritatis studio confirmaret,
 Evcharistiam ac Missam appellaverit
figmentum magicum, &c. Si enim sui
 sapiunt, non scommatibus, sed rationi-
 bus ducentur & censebunt, doctrinam
 Catholicam non illis invehendam, sed
 his nervosè expugnandam esse. Cer-
 tè, *si quis nostrùm illa forsàn lege-*
ret, de fidei suæ veritate eò magis
 confirmaretur, quòd clariùs advertet-
 ret, ideo scripta Adversariorum hujus-
 modi

modi calumnijs condiri, ut suos simplici-
 ores in fictitiæ suæ veritatis studio
 confirmet, ac à puræ veritatis studio
 nostros avocent, quemadmodum ma-
 tres mentiri solent, varia monstra ex-
 tra domum vagari, ut filios hoc men-
 dacio conterritos, eò faciliùs domi
 contineant.

Quàm astutè autem hujusmodi
 propositiones fallæ, quasi essent verifi-
 simæ, ab adversarijs sæpius supponi
 soleant, ut à lectoribus vel auditori-
 bus minùs cautis & attentis assensum
 faciliùs impetrent, satis patet ex ijs,
 quæ initio, dum statum quæstionis
 hujus à Stuckio propositum exami-
 navimus, fol. 3. &c. dicta sunt.

At de his, quæ potius defuncti per-
 sonam, quàm ipsam quæstionem con-
 cernunt, plura non loquor.

Quid verò Scotus senserit, & an
 ἄτοπον, id est, absurdum sit, Christi cor-
 pus, quod sedet in cœlo ad dexteram
 Patris, eodem simul tempore verè ac
 realiter esse in Sacramento; an glorio-
 so corpori Christi nihil indignius fingi
 possit, quàm illud sub accidentibus,

K 2

velut

velut in carcere, uti ait Stuck. fol. 36.
 detineri, & alia hujusm. explicabun-
 tur in parte sequenti, quæ, ut addatur,
 expostulat illa Anatome Concilij Tri-
 dentini Historico - Theologica, quàm
 D. Joan. Henricus Heideggerus con-
 tra universam doctrinam Catholicam,
 & sic etiam contra hanc, quàm
 propugnamus veritatem, nu-
 per in lucem edidit.

P A R S